

ATYPICKÁ ANTIPSYCHOTIKA ROZDĚLENÍ DLE MECHANIZMU ÚČINKU, OPERACIONÁLNÍ DEFINICE, KRITÉRIA, ZÁMĚNA

prof. MUDr. Jaromír Švestka, DrSc.

Psychiatrická klinika FNŠP, Brno-Bohunice

ROZDĚLENÍ ATYPICKÝCH ANTIPSYCHOTIK DLE MECHANIZMU ÚČINKU

chemická skupina:	farmakodynamický účinek:	blokáda receptorů				
		D2	S2	alfa-1	H-1	M
benzamidy	selektivní dopaminoví (D2/3) antagonisté					
	sulpirid	++				
	amisulprid	++				
benzisoxazoly	serotonin/dopaminoví antagonisté (= SDA)					
	ziprasidon	++	+	+		
	iloperidon	++	+	+		
	sertindol	++	+	+		
	risperidon	++	+	+	±	
dibenzodiazepiny	multireceptoroví antagonisté (= MARTA)					
	quetiapin	+	+	+	+	
	zotepin	++	+	+	+	±
	olanzapin	++	+	+	+	+
	clozapin	+	+	+	+	+

KRITÉRIA ZAŘAZENÍ MEZI ATYPICKÁ ANTIPSYCHOTIKA

Operacionální definice: Atypická antipsychotika jsou účinnější a/nebo bezpečnější než klasická neuroleptika a odlišná dle farmakologického profilu

kritéria farmakologická	kritéria klinická	
	účinnost	bezpečnost
a) blokáda D2R < 80 %	a) pozitivní příznaky ovlivňují lépe než PL a stejně nebo lépe než KN	a) EPS vyvolávají v terapeutických dávkách méně často než KN
b) blokáda D2R extrastriálně selektivní	b) negativní příznaky redukují lépe než PL a KN	b) nezvyšují prolaktinémii do patologických hodnot
c) vazba na D2R je volná (nízkoafinitní)	c) afektivní příznaky ovlivňují lépe než PL a KN	c) nepůsobí prokonvulzivně
d) blokáda S2R > D2R	d) kognitivní deficit snižují (brání vzniku) lépe než PL a KN	d) nevyznačují se orgánovou toxicitou
e) nízký kataleptogenní potenciál	e) farmakorezistentní formy ovlivňují lépe než PL a KN	e) vegetativní nežádoucí příznaky vyvolávají méně často než KN
f) velké rozpětí mezi dávkou antipsychotickou a extrapyramidovou	f) působí profylakticky lépe než PL a stejně nebo lépe než KN	

Pro zařazení musí být minimálně splněny položky

a, b, d, e	a, b, f	a, c, d
------------	---------	---------

Vysvětlivky: PL = placebo; KN = klasická neuroleptika; EPS = extrapyramidové symptomy; D = dopamin; S = serotonin

Možnost záměny atypických antipsychotik

bez větších komplikací:

- uvnitř skupin selektivních DA antagonistů, SDA, MARTA
- směrem od selektivních DA antagonistů přes SDA k MARTA

s rizikem vzniku příznaků z odnětí:

- směrem od MARTA přes SDA k selektivním DA antagonistům

Pojmy „záměna antipsychotik“ a „antipsychotika první volby“ jsou zcela rozdílné a nelze je směřovat.

Možnost kombinace atypických antipsychotik

Jedinou racionální kombinací je podávání antipsychotik s nízkou obsazeností dopaminových D2 receptorů (clozapin, quetiapin) s antipsychotiky s vysokou obsazeností D2 zakončení a neblokujícími histaminové H-1 a muskarinové receptory u farmakorezistentních nemocných (sulpirid, amisulprid, risperidon).

NOVÉ KNIHY**Barevný atlas farmakologie**

druhé přepracované a doplněné vydání

H. Lüllmann, K. Mohr, A. Zigler, D. Bieger

ISBN 80-7169-973-X, formát: 12 x 19 cm, pevná vazba, 392 str., 495 Kč, 666 Sk

Druhé české vydání je překladem přepracované a doplněné světově osvědčené učebnice plně využívané nejen v Německu, ale nyní také v anglicky mluvících zemích. Kniha zahrnuje jak obecnou, tak speciální farmakologii zpracovanou v přehledných a názorných barevných schématech. Je hodnocena jako nejlepší přehledná učebnice pro studenty medicíny. Vysoce odbornými informacemi ve všech otázkách moderní farmakologie poslouží také lékařům všech oborů. Američtí univerzitní odborníci anglické vydání hodnotili slovy: „Nikdy jsme se ještě stoprocentně neshodli, co má být naším uznávaným textem pro výuku lékařské farmakologie. Nyní jsme jednohlasně rozhodli, že toto bude naše učebnice.“

Nemusíme Vám říkat, kolik existuje farmakologických učebnic.

Tento malý barevný atlas farmakologie skutečně vyhrává. Knize bylo uděleno v roce 1994 Čestné uznání Americké asociace autorů medicínské literatury AMWA (American Medical Writers Association).

Přeložila prof. MUDr. E. Mühlbachová, DrSc.

Objednávky: Grada publishing, tel. 02/2038 6511, 6512, fax 02/2038 6400, e-mail: obchod@gradapublishing.cz